

De Ratel

HISTORISCHE KRING HUIZEN

HISTORISCHE KRING HUIZEN

Vereniging Historische Kring Huizen
postadres: Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
www.historischekringhuizen.nl
E-mail: info@historischekringhuizen.nl

Bestuur

Voorzitter: mevr. I. Groothoff, Gooierserf 202, 1276 KZ Huizen, Telefoon 035-5258792
Vice-voorzitter: M. Heemskerk, Noordwal 61, 1274 AB Huizen
Secretaris: D. Brugge, Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
Penningmeester: mevr. M. Westland- Rebel, Joost Banckertstraat 77, 1272 BG Huizen, telefoon 035-5262505

Werkgroepen

In onze vereniging zijn een aantal werkgroepen of personen actief met een bepaald onderwerp. Een bijzondere plaats neemt de werkgroep Klederdracht in. Naast historisch onderzoek geeft deze werkgroep ook presentaties in Huizer klederdracht. De werkgroep Dialect is een voortzetting van de Huizer Dialect Werkgroep welke van 1972 tot 2001 zelfstandig heeft gefunctioneerd. Voor meer informatie over de werkgroepen kunt u zich wenden tot de secretaris of tot de contactpersonen:

Werkgroep Archief:	D. Brugge, telefoon 035-5244003
Werkgroep Beeld en geluid:	C. Sijl, telefoon 035-5252873
Werkgroep Dialect:	mevrouw drs. D. van Herwerden-Eendebak, telefoon 035-5252851
Werkgroep Genealogie:	mevrouw S. Scholtz-Bunschoten, telefoon 035-5241594
Werkgroep Handel en industrie:	Vacant
Werkgroep Huizerdag:	J.C. Rebel, telefoon 035-5260580
Werkgroep Klederdracht:	mevrouw J.W. van Geenen-van den Berg, telefoon 035-5252807
Werkgroep Oude Begraafplaats:	J. Veerman, telefoon 06-22365356
Werkgroep Visserij:	K.H. Westland, telefoon 035-5242006

Diverse

Archief:	Achterbaan 82 ('t Schoutenhuis), 1271 TZ Huizen, telefoon 035-5250223. Geopend op maandag van 09.15 uur tot 14.00 uur; uitgezonderd de eerste maandag van de maand.
Ledenadministratie:	D. Brugge, Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
Lidmaatschap:	De bijdrage per jaar is minimaal € 15,00 per persoon of € 17,50 per gezin of voor een organisatie. Voor leden woonachtig in het buitenland geldt een toeslag. Het lidmaatschap gaat in per 1 januari. De reeds verschenen nummers van de Ratel van de lopende jaargang worden toegezonden. Het lidmaatschap wordt automatisch verlengd, tenzij voor 1 december schriftelijk bericht van opzegging is ontvangen bij de ledenadministrateur.
Giften en legaten:	De vereniging is erkend als instelling van algemeen nut en betaalt daardoor minder of geen successierechten. Uw bijdragen, contributies, giften, periodieke schenkingen en erfstellingen kunnen fiscale voordelen bieden. Indien u meer informatie wenst, graag contact opnemen met de penningmeester.
Bankrelatie:	Rabobank nummer 32.99.60.369
Handelsregister:	Kamer van Koophandel te Hilversum, nummer 40517042
Oprichtingsdatum:	11 oktober 1979

De vereniging stelt zich onder meer tot doel het bevorderen en verbreiden van de kennis over de cultuur, dialect, folklore, geschiedenis en klederdracht van de gemeente Huizen. Zij tracht dit doel te bereiken door steun te geven aan historisch onderzoek en het uitgeven van publicaties. Verder door het organiseren van bijeenkomsten, excursies, lezingen, presentaties en tentoonstellingen. Ook ijvert zij voor het behoud van de cultuurhistorische en karakteristieke waarden van de gemeente Huizen. Leden van de vereniging Historische Kring Huizen krijgen vier keer per jaar het verenigingsblad de 'Ratel' toegestuurd. Voorts is er vier keer per jaar een lezing met gratis entree voor leden van de Historische Kring Huizen.

RATEL

De 'Ratel' is een uitgave van de Historische Kring Huizen. Het blad verschijnt vier keer per jaar in de maanden februari, mei, september en december. De inhoud valt onder verantwoordelijkheid van de redactie, behoudens bestuursmededelingen.

Redactiecommissie:	Klaas Westland, Janny Stevens-Melein, telefoon 035-5250977
Eindredactie:	Wendy van Noppen, telefoon 035-5253783
Redactieadres:	mevrouw W. van Noppen, Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, telefoon 035-5253783
E-mail:	ratel@historischekringhuizen.nl
Drukwerk:	Drukkerij J. Bout & Zn. te Huizen, telefoon 035-5253293
Jaarindex:	F. Schravervus

ISSN:	1384-8437
Losse nummers:	€ 3,50 per exemplaar of € 14,00 per jaargang plus verzendkosten. Losse nummers van de 'Ratel' zijn verkrijgbaar bij de museumwinkel van het Huizer museum of bij de secretaris.
Overname artikelen:	©2013 HKH, overname uitsluitend na schriftelijke toestemming redactie.

Kopij: Kopij, liefst vergezeld van foto's, schriftelijk inleveren op het redactieadres.
Bij voorkeur per e-mail of op diskette in Word. Auteursinstructies zijn beschikbaar.

Dit is al weer het laatste nummer van de Ratel van 2013. We kijken terug op een actief jaar en willen graag alle leden die daaraan hun steentje bijdroegen hartelijk bedanken voor hun inzet.

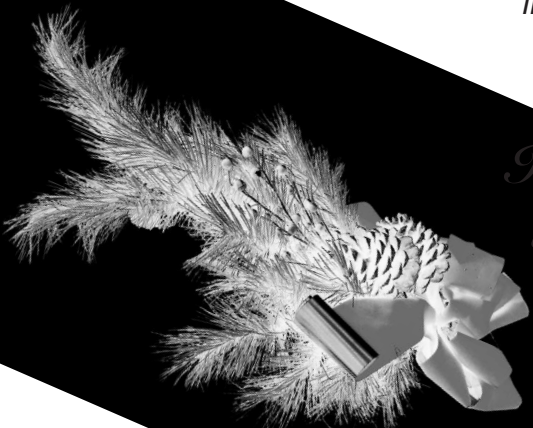
Na de opnieuw zeer geslaagde excursie naar Amersfoort op 24 augustus begon het 'winter'-seizoen als gewoonlijk op 14 september met de Huizer Dag/Open Monumentendag. Dit jaar was geen beklimming van de toren mogelijk, maar de Klederdrachtgroep was in en om de Oude Kerk aanwezig. De Botterdag een week later was een zonnige dag met veel bedrijvigheid bij de Oude Haven. Onze Klederdrachtgroep ontving weer veel gasten van groepen rond de voormalige Zuiderzee (zie ook het verslag van Henny Hannaart verderop in dit nummer). Daar tussenin gaf de heer W. Baarsen uit Urk ons op 17 september aan de hand van de boerderijplaten van C. Jetses een fascinerend beeld van het boerenbedrijf aan het begin van de 20e eeuw. Wat een details staan op die platen! Hij besloot met foto's en verhalen van de Zuiderzeevisserij. Al met al een boeiende avond. Op 12 oktober was de jaarlijkse bijeenkomst van de Stichting Tussen Vecht en Eem in Nederhorst den Berg een zonnige dag. De Historische Kring Huizen was goed vertegenwoordigd.

Op het moment dat u dit stukje leest, is de ledenavond over 'Klederdrachtmutsen rond de Zuiderzee' met Jankees Goud al achter de rug. Op de Botterdag waren heel verschillende hoofddeksels te zien van plaatsen langs de kust en op de Veluwe, maar Jankees Goud liet ons juist de overeenkomsten zien aan de hand van tekeningen en veel soms heel oude foto's. In dit verband wijzen wij u graag op de fotoexpositie 'Laren en Huizen ontmoeten elkaar' in De Stichtse Hof in Laren. Naarderstraat 81, 1251 BG Laren. Willemien van Wessel-Van As, Karel de Groot en Geert Wind laten, door middel van hun foto's van de St. Jans Processie in Laren en de Klederdracht Groep van Huizen, beide dorpen elkaar ontmoeten. Openingstijden 9.00 – 17.00 uur; de expositie is tot eind januari 2014 te bezichtigen.

In het nieuwe jaar is de ledenavond op 18 februari gewijd aan 19e en 20e eeuwse naald- en kloskant. Twee jonge mannequins zullen laten zien hoe de kragen, sjaals en andere onderdelen van kleding werden gedragen. De 'oude tijd herleeft'!

Graag tot ziens bij onze activiteiten

Ingrid Groothoff, voorzitter

*Het bestuur en de redactie wensen
u allen Prettige Kerstdagen toe
en een Gelukkig Nieuwjaar.*

AGENDA

- 18 februari 2014, 20.00 uur Lia Bouwmeester vertelt over de hand gemaakte naald- en kloskant uit de 19e en 20e eeuw (handwerk). In de Boerderij, Hellingstraat 9.
- 20 mei 2014, 20.00 uur Jaarvergadering in de Boerderij.

VAN DE REDACTIE

We beginnen dit nummer met het nieuwe boek van Drukkerij/Uitgeverij Bout, te weten *Oud Huizen in Beeld, Omgeving Naarderstraat*. De Dialectwerkgroep kreeg een lijst Huizere gezegdes van Andries Schaap en roept uw hulp in voor de betekenis van enkele daarvan. Verder nam de Klederdrachtgroep afscheid van An van Geenen als leidster en doet Henny Hannaart verslag van de (vele) presentaties van de groep dit jaar. In het kader van de herdenking van 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden, vonden we nog een fraaie foto van de viering van het 100-jarig bestaan in Huizen in 1913. Heel bijzonder is verder dat inmiddels ook het complete programma hiervan gevonden is (zal in de volgende Ratel worden opgenomen). Het verslag van de excursie naar Amersfoort op 24 augustus is van de hand van Fokko Dijkstra en met foto's van Henriek Dijkstra-van der Sloot. Onder de kop 'Toerisme en Huizen in de vorige eeuw' leest u de beschrijving van de tocht van Huizen naar Volendam en Marken met het stoomjacht de Volharding in ± 1933 (zie ook de Ratel van september 2013). Tenslotte tonen Henk Schipper en Sandra Scholtz foto's van muurankers die zij tegenkwamen bij het project over gevelstenen. Als laatste toegift nog een knipkaartje voor de fietsenstalling bij zwembad de Sijsjesberg. Weet u nog?

Veel leesplezier gewenst,

Wendy van Noppen

OUD HUIZEN IN BEELD - OMGEVING NAARDERSTRAAT

Op de Huizer Dag/Open Monumentendag van 14 september 2013 werd al weer het vierde deel in de serie *Oud Huizen in Beeld* officieel gepresenteerd, ditmaal de *Omgeving Naarderstraat*. Ook dit boek geeft een veelheid aan foto's uit diverse periodes, gegroepeerd in de rubrieken: Naarderstraat en omgeving, Politie, Rondom de Crailoseweg, Omgeving Nieuwe Bussumerweg, Rond de Arie de Waalstraat, Brandweer, Optochten en Koninklijk Huis. Het bordes van het oude gemeentehuis aan de Naarderstraat komt in veel foto's voor! En vooral rond de Naarderstraat en de Crailoseweg is de uitbreiding van Huizen in de vijftiger jaren goed in beeld met (in de verte) de nieuwbouw aan de Driftweg ('Korea') en de Bachlaan. Leuk om aan herinnerd te worden vond ik ook de verlichte straatnaamborden – uniek in Nederland toen. En in de donkere wintermaanden van nu zouden ze best terug mogen komen!

Dit boek heeft dezelfde opzet als de vorige drie delen uit deze serie: veel onbekende, grote foto's met korte teksten. Ook dit vind ik weer een mooi kijkboek voor *Huizere minsen en voor buitenminsens*, die er net als ik veel in zullen vinden dat herinnert aan hun eigen geschiedenis in Huizen. De vijftiger en zestiger jaren zijn tenslotte al echt 'verleden tijd'.

Wendy van Noppen

Oud Huizen in Beeld - Omgeving Naarderstraat, uitgegeven door Drukkerij/Uitgeverij J. Bout & Zn., Ceintuurbaan 32-34, 1271 BJ Huizen (www.boutdruk.nl). Prijs € 34,-.

VAN DE DIALECTWERKGROEP

In de loop der jaren heeft de heer Andries Schaap (Andries van Maria van Lamb van Ed) een aantal uitspraken verzameld die hij in het dorp vernam. Ze zijn door Gerrit Jongerden (Gerrit van Jan van Goësen van Geb) overgezet in de juiste Huizer spelling. Sommige uitspraken zijn als gezegde of uitdrukking in het Nederlands ook wel bekend. Andere uitspraken zijn soms

onbegrijpelijk, dat wil zeggen dat het niet geheel duidelijk lijkt wat daarmee bedoeld werd. Mocht u van de vetgedrukte nummers (2, 11, 14, 17, 23, 24 en 31) een verklaring weten, dan stellen wij het op prijs als u dat laat weten aan de redactie van de Ratel of aan de Dialect Werkgroep.

Dien van 't Emmetjieshout

Uit Huizere môngden ópëtekerd:

1. Haat en nijd gaen nooit meer uit de tijd.
2. Een arme zeukt list wat de rijke nijt wist.
3. Mót elke vedere hóngderd golden spaarcenten niemt de gierighaid too.
4. Nae elke sluk drank gaet 'n bietjen verstangd weg.
5. Vroogte haalt uit! Ook wel: Vroogte wint! (De ochtendstond heeft goud in de mond)
6. Wéél z'n aigen gien rust gunt, krijgt 't van 'n aar oëk nijt.
7. Je können rijk wurren deur niks te koëpen wat nijt hoëgnoëdig is.
8. Je móttén wachten óp 't nijwste (dus nijt gauw koëpen).
9. As je bosschóppen dooën, mót je je alt ijd an je briefien houwen, dan hij je later gien spijt.
10. Wie 's zoemers nijt genog spek eet, loëpt 's wijnters te rillen van de kouwe.
11. Kijk uit vur postengrijpers en drumpeltrappers want dat soort minsen houdt mót je boeltjen oëk gien rekering.
12. Parte koëjen weten gien meer, dat ze kalf ëweest hemmen.
13. In de handel en in zaken is héél vuul keer een half onsie geluk meer waerd as een kilo verstangd. (Wurden ëzaid in 1943 deur Willem Boor, too hangebaas an de Valkenaarstraet waar later de – al lang overnachtte – kijerwagenfebriek ëstaen het)
14. As je aier wullen rapen, mót je de kippen eerst leren kakelen.
15. Vrinden maggen strijen, mar móttén wel vrinden blijven.
16. Laet de zónne nooit óngergaen over je kwaadhaid.
17. Uit je môngd is uit je macht!
18. Minsen dee echt wat te zeggen hemmen, können dikkels goeëd luisteren.
19. Gien één wijnd kómt uit de goeëie hoek, as je nijt weten welke haven je gaen andooën.
20. Maak je nijt druk over marregen want dan hij je vandaag al gien leven meer.
21. Je aigen kwalen mót je nooit mieniemen naer 't bedde van 'n are zieke!
22. Over je aigen kwalen en over 't weer, mót je nooit klagen mar d'r wel 't beste van zien te maken.
23. Gien goud zónger schuim.
24. Verangtwoorde schuld is gien schuld.
25. Je können je beter nijt bemeuien mót 'n aar z'n bemeuënissen want 'n mins het 'r zat van z'n aigen.
26. Is 't nou 't ja of 't neejen. (Huizers zoëas Willem Schaap 't zai, dee leefden van 1852-1939. Hij staet óp 'n kaertjen, uitëgeven róngd 1835 deur een drukkerij in Baarn. Hij staet 'r óp as visterman óp klómpen, mót 'n zaddook in z'n hangd mót de Berendshoeve óp de achter gróngd. Gien Huizer gebruikt 'ja' en 'neejen' nou nog zoë dus behalve dat 't darp verangert, verangert in de loop van de jaren oëk 't Huizers)
27. Dómme minsen rekeren d'r aigen rijk, mar dat kajje pas dooën as 't in de knip zit.
28. Je können beter bol-an dooën, dan kom je d'r oëk.
29. Gien één vrek of gierig mins is in een gouwen kist begreuen. Denk daer mar ies goeëd over nae!
30. Je móttén nijt over je aigen praten, dat dooënen wij wel as je weg binnen.
31. Je móttén dat nijt te schielijk dooën, je können beter eerst een zak zout eten.
32. Oud wurren is mooi, mar oud wezen dooët wel zeer.
33. Weet jij dat je zelf können weten dat je oud wurren? Neejen? Dan zal ik 't je zeggen: as je ouwere minsen gien meer zoë oud vijnden as vroger. Dan bin je d'r zelf oëk an too! (Uitspraak van Klaas van Slooten van de Kórtenaerstraet róngd 1960)
34. As t'r in 't naejaar een hoëp karstanen binnen, krijg je vuulal 'n kouwe wijnter.

KLEDERDRACHTGROEP – EEN OORKONDE VOOR AN VAN GEENEN

Na meer dan 30 jaar heeft An van Geenen afscheid genomen als leidster van de Klederdrachtgroep van de Historische Kring Huizen. Op 5 november 2013 ontving zij van de leden een oorkonde als dank voor haar jarenlange inzet als leidster van de Klederdrachtgroep. An blijft gelukkig wel lid van de groep. De werkzaamheden van An worden door de groep voortgezet. Het nieuwe contactadres staat in de colofon van De Ratel.

Klederdrachtgroep Huizen

KLEDERDRACHTGROEP – HET OVERZICHT VAN 2013

9 mei 2013, Hoorn

Zoals ieder jaar opent de Klederdrachtgroep het stoomseizoen van het stoomtramtraject Hoorn-Medemblik met ritjes in de rijtuigen van de Gooische Stoomtram Mij. met onze eigen Gooische Loc. 18, Leeghwater, ervoor. Alleen dit jaar gaan we maar tot Wognum daar Twisk en Medemblik niet meedoen. In Wognum komt er 'hoog bezoek! In een mooie oude auto komen, jawel, Koningin Wilhelmina, Prins Hendrik en Prinses Juliana aan. Bij het station staan hoogwaardigheidsbekleders de hoge gasten op te wachten. En wij als burgers natuurlijk ook. Geklap, gejuich en vele foto's worden gemaakt. En zo rijden wij met telkens een half uur pauze drie maal heen en weer tussen Hoorn en Wognum met aansluitend de aankomst van het 'Koninklijk' gezelschap. Het is prachtig zonnig weer, maar wel veel wind. Rond vier uur gaan we op huis aan.

10 mei 2013, Nunspeet

IJbertjesdag is al jaren het officiële startpunt van het Klederdrachtseizoen. We zien na die lange koude winter en voorjaar vele bekende gezichten terug. Er worden trots nieuwe kostuums en nieuwe kinderen getoond. En natuurlijk nieuwtjes uitgewisseld. Dan stelt iedereen zich op voor de optocht en gaat met het muziekkorps voorop door Nunspeet naar het gemeentehuis voor de opening en daarna de presentaties. Na vier uur is er ontvangst in het gemeentehuis met toespraak door de burgemeester en een drankje en presentje en gaat iedereen weer naar huis. Dag, dag, tot ziens in Spakenburg!

5 juni 2013, KBO 't Visnet Huizen

Intussen hebben wij in Huizen een binnenpresentatie in 't Visnet, omdat de KBO afdeling Huizen 25 jaar bestaat. We proberen een nieuwe opzet in deze presentatie, omdat onze leidster An van Geenen nog niet hersteld is van haar knieoperatie. Als eerste de kledingpresentatie met aansluitend de kinderkleding. Na een pauze het 'schortenverhaal', het 'spieten' en als laatste de 'kaaskruier'. We kunnen dus wat extra's vertellen over deze specifieke onderdelen van onze klederdracht. Ze worden door verschillende leden van onze groep gepresenteerd.

19 juni 2013, Nautisch Kwartier

Dit betrof een kleine binnenpresentatie in het zaaltje van Dicken's, met drie leden van de groep en twee poppen in kinderkleding en veel materialen. Het werd zeer gewaardeerd.

25 juni 2013, Katwijk, visserijdagen

Hoe verder we van Huizen rijden, des te mooier wordt het weer. In Katwijk aangekomen is de lucht blauw en schijnt de zon. Wel is er een stevige bries. We worden in het Katwijks Museum ontvangen. En na de koffie gaan we in optocht met wel acht groepen naar het Andreasplein met het beroemde witte kerkje. Daar is een groot podium. Ook 's avonds zijn er nog presentaties van nog meer klederdrachtgroepen, maar wij gaan om bij zessen naar huis toe.

9 juli 2013, Theodotion, Laren

Opnieuw een binnenpresentatie door meerdere leden verteld. Nu zetten we ook een paar tafels neer, met wat bijzondere spullen en ondergoed (want die tonen we nooit) We beginnen weer met de kleding en aansluitend het schortenverhaal: de vijf levens van een schort. Na de pauze over het spieten en de kostmand verteld en tot slot de kaaskruier. We liepen zo veel mogelijk de zaal in, omdat vele toeschouwers niet of minder mobiel zijn en/of slechtziend. Er kwamen vele verhalen van Huizers in de zaal los. Het werd een erge leuke middag.

24 juni 2013, Spakenburg

En zo kwamen we elkaar weer tegen bij de eerste van de Spakenburgse Dagen. Na de optocht met wel 16 groepen door de braderie waren we al om tien voor één aan de beurt om ons te presenteren. En hadden dus de hele middag vrij om lekker rond te snuffelen over de braderie en museumbezoek. Ook nu weer mooi weer en veel bekijks. Rond vijf uur weer naar huis.

25 juli 2013, Schagen

Een dag later komen we de meeste klederdrachtgroepen van Spakenburg weer tegen in Schagen. Maar niet altijd dezelfde personen. Ook wij gaan om en om naar Schagen, omdat er maar acht personen mee mogen lunchen. Ook nu zijn we vroeg aan de beurt en treden dit keer op voor het podium voor de kerk. Na de late lunch gaan we om halfvier naar huis.

14 september 2013, Huizerdag

Rond half elf verzamelden we ons in de Oude Kerk en stapten met elkaar naar 't Oude Raadhuisplein voor de opening. Ook de tien kinderen waren daar aanwezig om de bijzondere opening te zien. Hierna liepen we in kleine groepjes langs de kramen en in en om de Oude Kerk. Helaas begon het rond één uur te regenen, zodat we genooddaakt waren om na de lunch in de Oude Kerk te blijven. Om drie uur zijn we met z'n allen wat gaan drinken in de Brassershoeve en ging iedereen zijn weegs.

21 september 2013, Botterdag

Toen we rond tien uur de Pride binnenstapten, waren de meeste groepen al aanwezig. Na de begroetingen en koffie met 'n mannetje zijn we met z'n allen naar de haven gelopen, om te kijken waar het podium was. En naar de Botterwerf waar de botters voor anker lagen. Iedere groep presenteerde zich tweemaal. Dit jaar was er een nieuwe groep bij: Nunspeet, viel in voor Urk die helaas afzegde. Maar dit werd door iedereen, andere groepen en publiek, zeer verwelkomd. Misschien een idee om dit vaker te doen, een of twee andere klederdrachtgroepen, die niet rond de Zuiderzee gelegen zijn, uit te nodigen. Rond vijf uur namen we in de Pride afscheid van alle klederdrachtgroepen en gingen terug naar huis. Sommige van de gastvrouwen zijn nog wat gaan drinken en wat na te praten over deze prachtige, maar toch wat vermoeiende dag.

28 september 2013, Hoorn-Wognum

We gaan voor de tweede keer naar het Stoomtram Festival in Hoorn. Nu onder de naam 'Historisch Transport Festival'. Het is een mooie, zonnige dag, maar weer met veel wind. We zijn er al vroeg, het is bijzonder rustig op de weg. Ook nu weer gaan we met de historische tramwagens en de Loc de Ooievaar" drie keer heen en weer naar Wognum, met steeds een half uur pauze op het desbetreffende station. In Wognum staan voor het station vele oude trucks, vrachtwagens, en auto's. En er rijden ook oude bussen en een speciale Diesel-Loc helemaal opgeknapt met wagon erachter. Om half vier zijn we uitgetrampd en stappen in de auto naar huis.

7 oktober 2013, Godelinde Bussum

Ouderencentrum Godelinde heeft die week een themaweek over WATER en om deze reden geven acht leden van de groep een binnenpresentatie. Met een introductie over Huizen, gevolgd door de kledingpresentatie. Na een korte pauze de presentatie van de kostmand en het spieten om in het thema te blijven van water en zee, dus visserij. Het was een gezellige morgen.

Henny Hannaart

VIERING 200 JAAR KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

30 november 2013 tot en met 26 september 2015

Tot 1795 was Nederland een republiek die bestond uit een bond van onafhankelijke staten, de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. De zeven gewesten waren autonoom maar het buitenlands beleid en defensie waren zaken van de gewesten gezamenlijk. In de Franse tijd werd Nederland een eenheidsstaat, de Bataafse Republiek. Onder Lodewijk Napoleon werd Nederland voor het eerst een Koninkrijk, het Koninkrijk Holland, dat vier jaar duurde (1806-1810) waarna het land onderdeel werd van het Franse Keizerrijk. In 1813 herwon Nederland zijn onafhankelijkheid en op 20 november 1813 werd het Soeverein Vorstendom der Verenigde Nederlanden uitgeroepen. De zoon van de laatste stadhouder Willem V, de toenmalige Prins van Oranje ofwel Willem Frederik van Oranje-Nassau, kwam uit ballingschap terug en landde op 30 november 1813 op het strand van Scheveningen. In Amsterdam werd hij vervolgens ingehuldigd als 'soeverein vorst onder waarborg van een constitutie'. In maart 1815 nam hij de titel aan van Koning der Nederlanden en met Koning Willem I was het Koninkrijk der Nederlanden een feit.

In 'Oranje Boven' (honderd jaar Oranjevieringen in Huizen, 1898-1998) staat een prachtige foto van de landing op het strand van Huizen. En in de papieren van ons archief kwamen wij nog een andere foto tegen van de optocht. Uit welke publicatie deze foto komt is niet bekend, maar het was een prachtig feest.

In de jaren 1813-1815 werd zo de basis gelegd voor ons Koninkrijk en de ontwikkeling ingezet naar een democratisch bestel. Vanaf 30 november 2013 tot en met 26 september 2015 wordt dit met zes evenementen gevierd. Te beginnen met op 30 november de landing van de Prins op het strand van Scheveningen. (Zie de website www.200jaarkoninkrijk.nl voor meer informatie.)

Elke vijftig jaar wordt het jubileum herdacht en gevierd. Huizen heeft in 1913 het honderdjarig jubileum met veel enthousiasme inhoud gegeven. Vrijwel het hele dorp deed mee met de diverse vieringen en uit de verhalen die in families werden overgeleverd is bekend dat de herinnering aan de groots opgezette feestelijkheden nog lang doorwerkte.

In een spektakelspel werd de landing op het strand van Scheveningen van prins Willem en zijn gevolg in 1813 nagespeeld met meester Beemsterboer in de hoofdrol. Na de landing op het strand van Huizen volgden een historische optocht door de straten van het dorp met de prins op een paard en hoogwaardigheidsbekleders in koetsen. Er was een aubade bij het gemeentehuis en op 't Harde werd een groots muziek- en feestprogramma afgewerkt. ('t Harde was het grote terrein bij de haven waar later de Philipsfabriek stond en nu onder meer het hoofdkantoor van de Lidl staat. Tot de afsluiting van de Zuiderzee in 1932 liep dit land regelmatig onder water zodat het onbebouwd was.)

Wendy van Noppen

Bij het ter perse gaan van dit nummer werden wij verrast door het bericht dat het programma van de feestelijkheden in Huizen in augustus 1913 gevonden was. In de komende Ratel zullen wij hierop terugkomen. Red.

AMERSFOORT

Muurhuizen, brouwerijen en twee keitjes

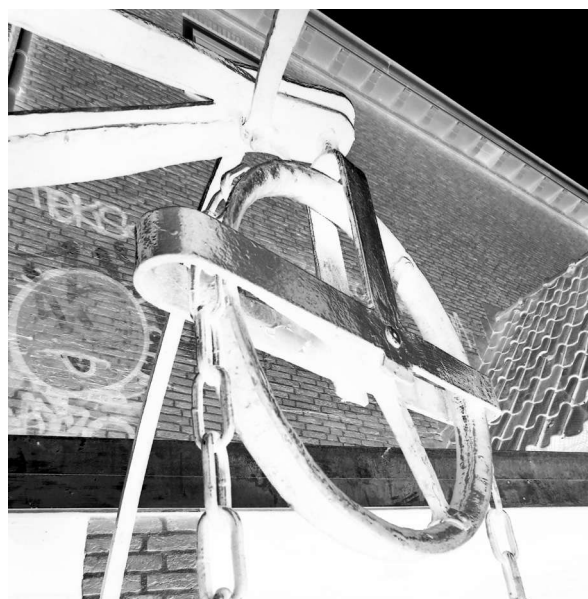
De stad Amersfoort heeft als bijnaam de 'Keistad' maar in Amersfoort zijn veel meer steengerelateerde aspecten te vinden. Bij de excursie van de Huizer Historische Kring aan deze stad op 24 Augustus 2013 is dat duidelijk geworden.

Ontvangst

In de 'Happerij en Tapperij' aan de Langestraat kwam de Kring om half elf samen en daar werden we welkom geheten door Ria Westland. Bij de koffie/thee werd een hardschuimgebakje geserveerd met de naam 'Amersfoorts Keitje'. Dit keitje smaakte veel beter maar enige gelijkenis met de grotere Kei is er zeker. De Huizers wisten goed weg met dit keitje en we praatten even bij met alle bekenden. Intussen was gids Hanneke erbij gekomen en konden we beginnen aan:

De Wandeling

Het weer was op deze dag zeer geschikt voor een stadsexcursie: droog, zon en niet te warm. Lopend door de Langestraat kruisten we de gracht en zagen we de zogenaamde 'sprengel'. Dit toestel met kettingen en emmers is vroeger in gebruik geweest om water uit de gracht te halen om de nabijgelegen

markt na afloop te kunnen schoonspoelen. Deze sprengel is door Rembrandt van Rijn vanaf de waterzijde nog vereeuwigd.

Het volgende punt in de wandeling was dé Amersfoortse Kei. Deze steen is door het landijs in de ijstijd vanuit het hoge noorden naar Nederland gevoerd en lag aanvankelijk in de buurt van Soesterberg. Een weddenschap van jhr. Everard Meijster (1617-1679) om deze kei van die plaats naar de Amersfoortse binnenstad te slepen werd door hem gewonnen en de deelnemers ontvingen als beloning een kroes bier. Amersfoort stond bekend als een echte bierstad met 35 brouwerijen. Deze maakten het scharrebier dat veiliger te drinken was dan het water. De Scherbierstraat dankt er zijn naam aan. Door het keer op keer gebruiken van de grondstoffen nam het toch al lage alcoholgehalte nog verder af bij de opvolgende brouwsels. Zou het hedendaagse begrip 'scharrig' hiermee te maken hebben?

Bakkerij H. Kruijmer B.V.

Specialiteit in Huizer speculaas en ontbijtkoek

Hellingstraat 14 • Huizen
Tel. 035-5253368

KWEKERIJ SPILT

EENJARIGE ZOMERBLOEIERS
& PRACHTIGE BASKETS
UIT EIGEN KWEKERIJ

GROENTE- EN KRUIDEN PLANTEN

RUIM ASSORTIMENT TUINPLANTEN

WWW.KWEKERIJSPILT.NL

Huizerstraatweg 2, 1411 GN Naarden, 035-6949288

ALS U GEEN TIJD TE VERLIEZEN HEEFT...

Als het om uw woning gaat gaan ze bij
Hagedoorn-makelaars nét een stapje verder,
lopen ze nét wat harder. Als dat nét is wat u
nodig heeft bel dan 035-526 69 10

Eemlandweg 2 | 1271 KS Huizen
T 035-526 69 10 | F 035-526 65 89 | info@hagedoorn-makelaars.nl
www.hagedoorn-makelaars.nl

Damesmode „De Gunst”

*Een vertrouwd adres
in een nieuw jasje.
Een kijkje is zeer
de moeite waard.*

Damesmode „De Gunst”

Lindenlaan 7, 1271 AV Huizen, 035 - 5253747

Frank Walder - Setter Lady - Freya - Sommermann -
Toni - Sylbo - Zerres - Gelco - Freetex - Lebeck

Vleeswaren van **NICO & ALIE KLEIN** Groot in kwaliteit

Kaaphoornstroom 20, Tel. (035) 526 23 15
Beursweg 16, Tel. (035) 525 38 32
HUIZEN

**Donderdag op de markt in Bussum,
Wilhelminaplantsoen.**

**Zaterdag op de markt in Huizen,
Oude Raadhuisplein.**

De Meenthoeve Meentweg 52 - 1271 PX Huizen

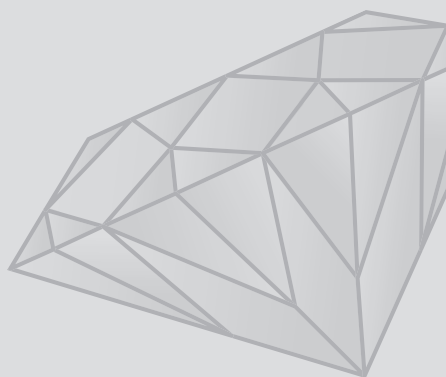
In een monumentaal boerderijtje geven
wij kooklessen in de Franse-, Italiaanse-,
Thaise-, Indiase-, Spaanse- en Chinese
keuken.

Verder verzorgen wij catering van:

- Borrellhapjes
- Buffetten
- Schotels
- Recepties

Ook koken wij een 3- of 4-gangen menu bij u
thuis vanaf 6 personen.

Voor informatie en bestelling:
Tel.: 035-5265026
E-mail: meenthoeve@zonnet.nl

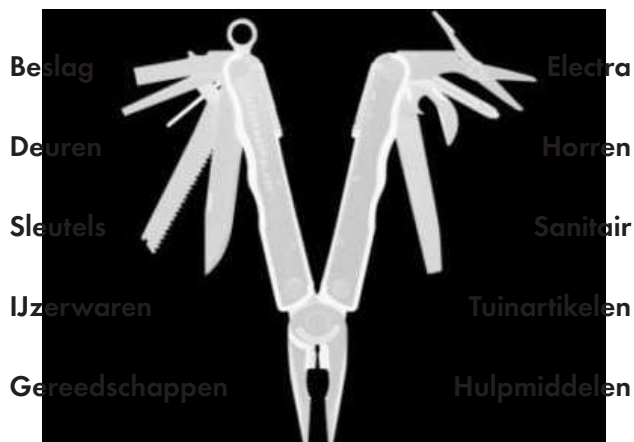

Juwelier
Sterk

Oude Raadhuisplein 3 - Huizen

**IJzersterk in gereedschap,
techniek, veiligheid en service**

Vuurwerk

Beveiliging

Vos IJzerhandel

Middenweg 21 - 1271 AS Huizen
Telefoon 035 - 52 534 87

www.vosijzerhandel.nl

sinds 1908

VAN DEN TOL

o p t i c i e n s

Oude Raadhuisplein 4, 1271 RH Huizen

Tel. 035 - 525 38 55

plein@vandentolopticiens.nl

Oostermeent-Oost 84, 1274 SN Huizen

Tel. 035 - 525 38 53

oostermeent@vandentolopticiens.nl

www.vandentolopticiens.nl

Traditie in kwaliteit

HAN LANDMAN

SCHOENMODE

HUIZEN

LINDENLAAN 3

TEL. 035 52 51185

van Bommel
SUPERIOR SHOES
SINCE 1734

Feest of receptie

in authentieke boerderij met sfeervolle
ruimtes en romantische tuin.

Eigen catering en bemiddeling artiesten.

Voor meer informatie:

de **boerderij**

Hellingstraat 9, 1271 VA Huizen. Telefoon (035) 525 62 52

Westland Verzekeringen
Makelaars in Assurantiën

Golfstroom 18
Postbus 38
1270 AA Huizen
Tel.: 035 5261370
Fax: 035 5240384

Westland Verzekeringen Digitaal
info@westland-verzekeringen.nl
www.westland-verzekeringen.nl

Wandelend langs de zuidrand van de stadsmuur vertelde de gids dat de huidige muurrestanten de tweede muur vormen die Amersfoort omringde. Na de bouw van de eerste muur bleek deze de uitdijende stad te zeer te beperken en er werd rond 1350 een eind van de muur een tweede muur opgericht. De eerste muur werd afgebroken en op de plaats daarvan werd van de vrijkomende stenen huizen en andere gebouwen opgericht. Deze 'muurhuizen' zijn er nog steeds en ze zijn inmiddels tot monument verklaard. Op de huizen zit het Sint Jorisschild. Ook het witte vaandel met het rode kruis van Sint Joris is als beschermheilige van Amersfoort in de vlag van de stad te zien.

Een opvallend gebouw in de binnenstad is het 'huis met de paarse raampjes'. De koopman Benjamin Cohen had dit huis rond 1780 laten bouwen, het eerste huis met een binnentoilet dat dan wel weer uitkwam op de gracht. Het huis is voorzien van helder vensterglas. De ruiten hebben door de mangaanoxiden aanwezig in het glasmengsel een roze/paarse gloed, vandaar de naam. Inmiddels was het wel tijd geworden voor:

De Lunch

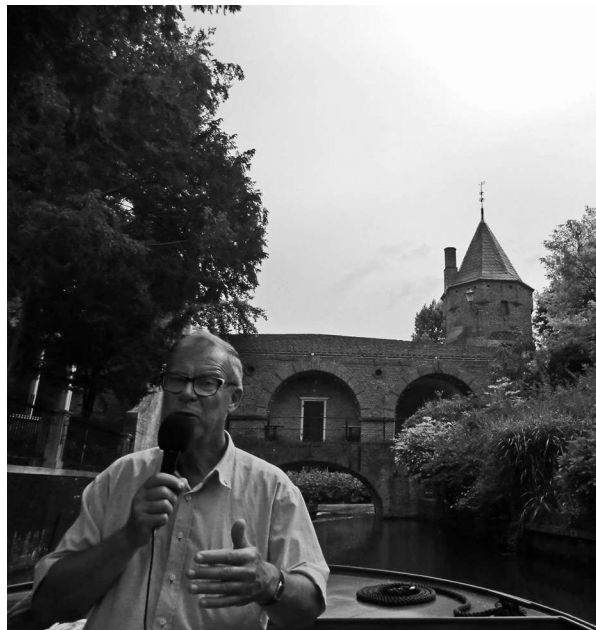
Deze werd gebruikt in de al eerder bezochte 'Happerij en Tapperij'. Onder het genot van soep en broodjes werd ons door gids Hanneke uit de doeken gedaan hoe het zat met het mirakel van Amersfoort en de gevolgen van deze gebeurtenissen. Ons werd verteld dat in 1444 een arme Nijkerkse boerendochter naar Amersfoort trok om als novice in te treden in een klooster aldaar. Toen ze de stad naderde en onder de indruk raakte van de pracht en praal besloot ze het eenvoudige pijpaarden Mariabeeldje dat ze van huis had meegenomen in het water te werpen. Dat deed ze bij de Kamperbuitenpoort. Rond kerstmis van dat jaar kreeg een Amersfoorts meisje tot drie keer toe een visioen in een droom waarin haar opgedragen werd bij genoemde poort een beeldje uit het water te halen. Na de derde keer dit visioen gehad te hebben trof ze bij het water putten onder het ijs het beeldje aan. Dit beeldje zette ze thuis neer en al snel bleek dat de kaars die ze er bij brandde een drie keer langere brandduur had. Haar

biechtvader heeft dit beeldje in de Onze Lieve Vrouwenkapel in Amersfoort neergezet. Vele mirakelen hebben zich daar afgespeeld. Het Mirakelenboek vermeldt honderden wonderbaarlijke genezingen. Amersfoort werd een bedevaartplaats en van de opbrengsten is de Onze Lieve Vrouwentoren gebouwd, niet ver van de gelijknamige kapel.

Na de lunch name we afscheid van gids Hanneke en scheepten ons in voor:

De Rondvaart

Gids Charl en schipper Bob brachten ons door de gracht met diverse bruggen en overkluizingen naar de gracht rondom Amersfoort. Een vaart rondom is op dit moment door diverse kunstwerken voor onder meer de rondweg

(nog) niet mogelijk maar het zuidelijke en westelijk deel hebben we kunnen bevaren. Vanaf het water zagen we nu vele plaatsen waar we even tevoren langs gewandeld hadden. Ook voeren we langs Huis Bollenburg waar de latere raadspensionaris Johan van Oldebarnevelt opgroeide. De bruggen werden lager en lager maar met een beetje bukken stootten we geen hoofden. Met het aanleggen van de rondvaartboot eindigde deze excursie van de Kring.

Tot Slot

Het afscheid van de gidsen ging gepaard met een hartelijke uitnodiging om het resterende deel van de middag nog in Amersfoort door te brengen. Ook uw schrijver en uw fotografe hebben hieraan gehoor gegeven. De treinreis richting Den Haag werd pas aanvaard na enig (succesvol) winkelbezoek en een afsluitende avondmaaltijd in het pannenkoekenhuis nabij de dierentuin.

Voorburg, september 2013

Tekst: Fokko Dijkstra

Foto's: Henriek Dijkstra-van der Sloot

In de vorige Ratel las u het voorwoord van burgemeester Egberts van Huizen in een brochure van het stoomjacht de Volharding dat in de jaren dertig van Huizen naar Volendam en Marken voer. Behalve veel (heel interessante) advertenties bevat deze brochure een beschrijving van de tocht die wij, zoals toegezegd, hieronder afdrucken met een deel van de fraaie tekeningen die erbij horen. In het boekje staat geen jaar vermeld, maar de tekst is nog in de oude spelling (die is aangehouden) en er wordt al wel gesproken over het IJselmeer in plaats van de Zuiderzee. Dat duidt op 1933 want de spelling werd in 1934 gewijzigd en in 1932 veranderde de Afsluitdijk de 'zee' in het 'meer'.

Wendy van Noppen en Janny Stevens

MET HET LUXE STOOMJACHT VOLHARDING NAAR VOLENDAM EN MARKEN (± 1933)

Eerst naar 't Gooi!

Dan door 't Gooi,

en vervolgens per Plezierstoomjacht „Volharding”

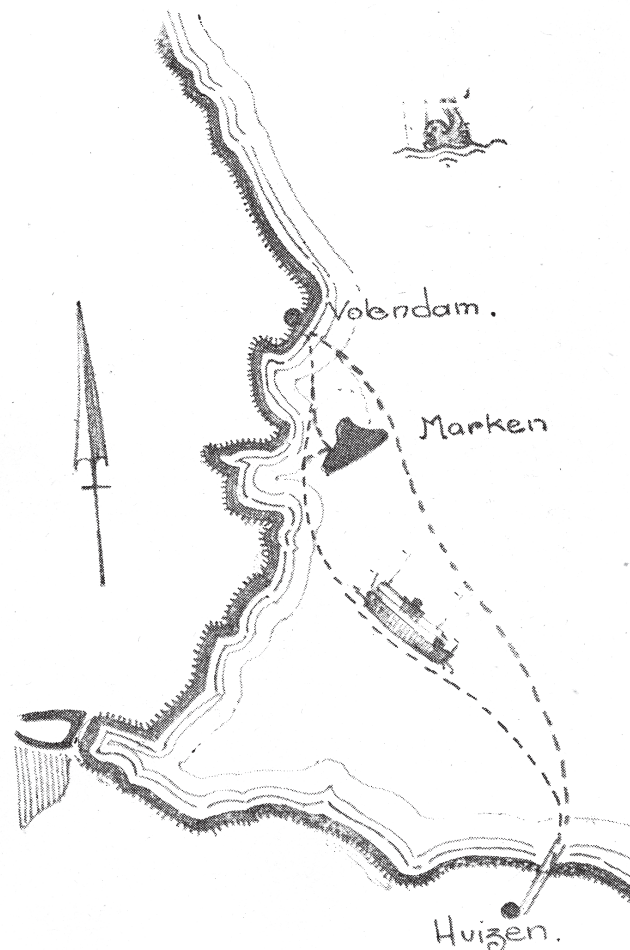
Langs 't Gooi!

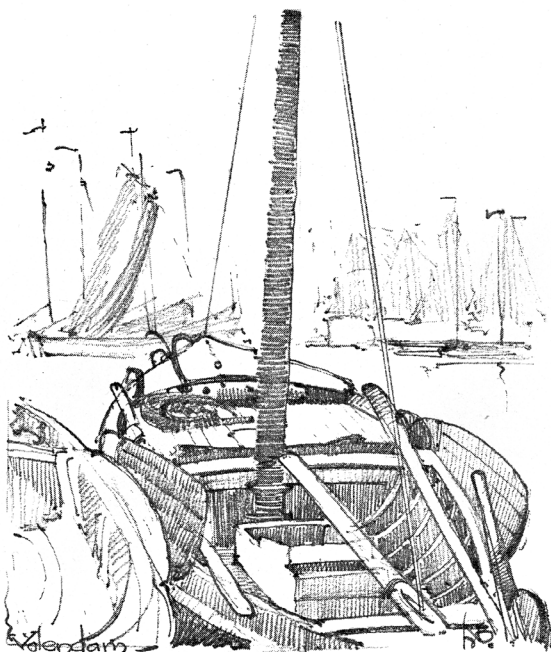
Het plezierstoomjacht “Volharding”, dat de tweede ligplaats in de haven inneemt, is een zeer zeewaardig vaartuig, dat smaakvol en praktisch is ingericht en ruimte biedt aan pl.m. 350 personen. Het bezit, behalve een rondom door glasramen afgesloten wandeldek, een promenadedek, voor pl.m. 75 personen. Er is een uitstekend buffet, waar eerste klas consumptie tegen billijke prijzen verkrijgbaar is.

Beneden is een ruime salon met gemakkelijke zitplaatsen. Er is prachtige muziek aan boord tot meerdere veraangenaming van het zeetochtje.

Passagiers, die per fiets en auto komen, vinden recht tegenover de aanlegplaats een groote overdekte rijwiel- en autostalling.

In Huizens groote haven – de eenige afvoerhaven aan groot vaarwater van 't Gooi – stapt ge aan boord. Merkt op de kolosale steigers aan de overzijde, bestemd om dagelijks zoo'n 60-tal zandtreinen te ledigen in de Keulsche aken daar juist voor U, die het zand voeren naar Amsterdam en tal van andere havens, tot

ophooging van bouwterrein en wegen-aanleg. 't Is een bedrijvig schouwspel. Aan en in de omgeving van de haven bevinden zich tal van fabrieken, o.a. van Balatum (vloerzeil), papierwaren, kunstaardewerk en kalkovens. Ook is er een ruime scheepstimmerwerf met jachthaven en gelegenheid tot berging der jachten.

Een vischafslaggebouw op het eind van de gebouwenreeks wordt nog wel eens gebruikt, maar gezien de weinige vischaanvoer, zien we den tijd niet verre meer, dat Huizen afgedaan zal hebben als visschershaven en aanvoerplaats van IJselmeervis, waarmede ook het doodvonniss over den afslag is geveld.

Hoe de tijden veranderd zijn: Van de grootste haringrookerijenplaats in West-Europa is niet veel meer over en van ruim 200 visschersvaartuigen, die hier

ingeschreven en met Huizers bemand waren, zijn er nog een tiental over.

Dit zijn bespiegelingen over onze plaats van afvaart, terwijl wij de vrij lange haven uitvaren. We worden begeleid soms tot aan het havenlicht toe door kinderen, die daartoe gebruik maken van het halve meter breede betonpad over de Westelijke havendam. Meer en meer maken ook vreemdelingen, die de haven bezoeken, gebruik van deze wandeling teneinde te kunnen genieten van het schitterend gezicht op de kust.

We zijn op het IJselmeer, dat zich oogenschijnlijk in niets onderscheidt van de vroegere Zuiderzee.

Nu ontplooit zich een prachtig panorama. Voor U de hoge kust van 't Gooi, zonder dijken. Links van het dorp de eindeloze meentgronden (eigendom van Stad en Lande van Gooiland; Erfgooiers) tot Eemnes, Baarn en Amersfoort toe. Nog verder weg bespeurt ge bij helder weer de Geldersche kust met Putten, Nijkerk, ja zelfs tot Harderwijk toe.

En rechts van de Huizer haven – ge vaart er langs de kust – ziet ge het spelevaren met cano's van de uitspanning Zeezicht, Oud-Naarden en Valkeveen, met de daarachter gelegen bosschen en verder naar achteren den hoogen kerktoren van de voormalige vesting Naarden.

Voor wie Van Lenneps "Ferdinand Huyck" gelezen heeft, herinner ik, dat hier de plaats is waar het jacht van Lodewijk Blaek schipbreuk leed. Hier, waar we thans varen, heeft ook in de middeleeuwen gelegen de stad Oud-Naarden. Geen steen is ervan op de anderen gebleven, de juiste plaats is zelfs niet meer bekend. Toen de waterwolf van het meer Flevo meerdere ruimte voor zich eischte, viel ook dat oude Naarden ten prooi aan de golven en de inwoners kregen van den Duitsche Keizer, hun hoogsten Heer, verlot een nieuwe stad te bouwen op de plaats waar ze tegenwoordig ligt.

Daar bij Naarden begint de hoge dijk, waarachter ge de huizen en dorpen en torens van het laag gelegen land kunt zien liggen.

Zo zien we op afstand de badplaats Muiderberg (nog op hoogen zandbodem), en Muiden met zijn Vechtstroom en zijn prachtig middeleeuwsch slot, dat thans tot Rijksmuseum is gepromoveerd, en keurig gerestaureerd, een bezoek overwaard is.

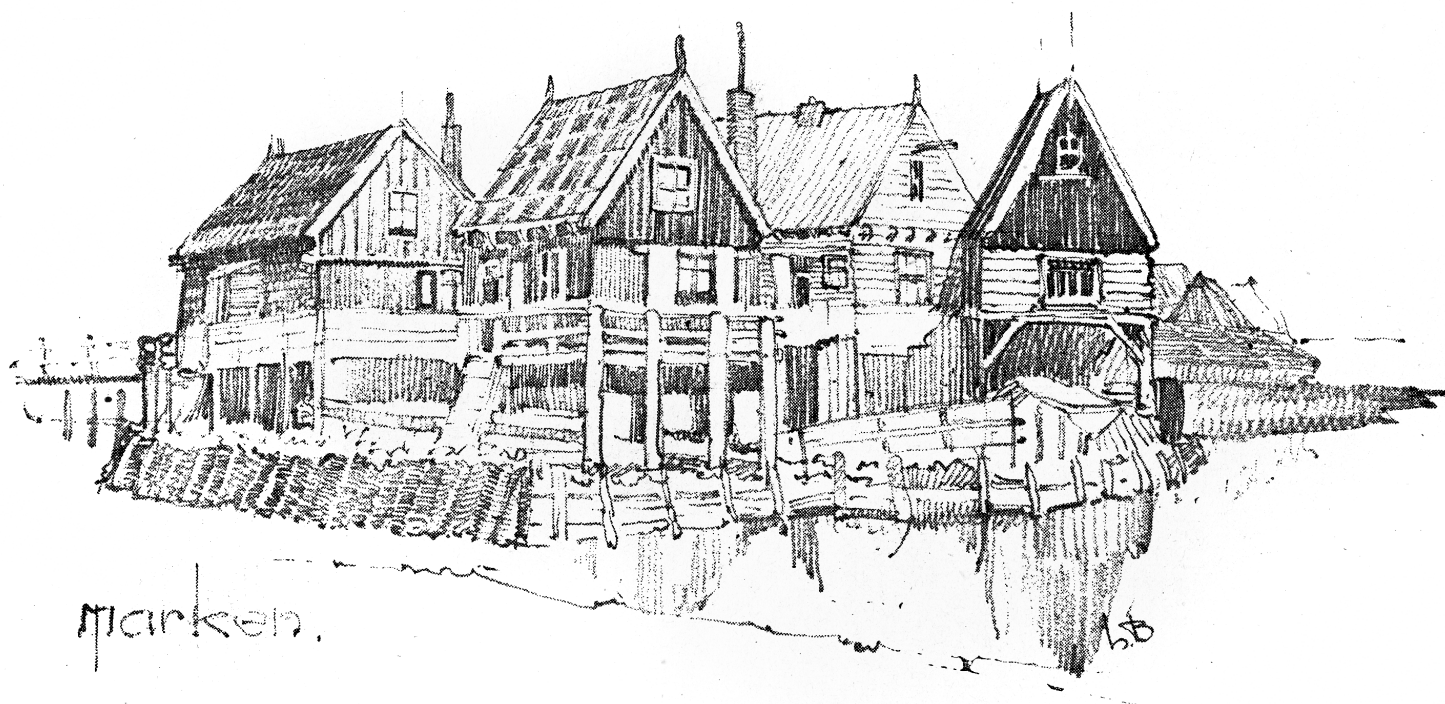
Meer op den voorgrond verheft zich uit de golven het eiland Pampus. 't Was tot voor korten tijd een zeer sterk fort voor de bescherming van Amsterdam. Thans is het zoo goed als onbewoond.

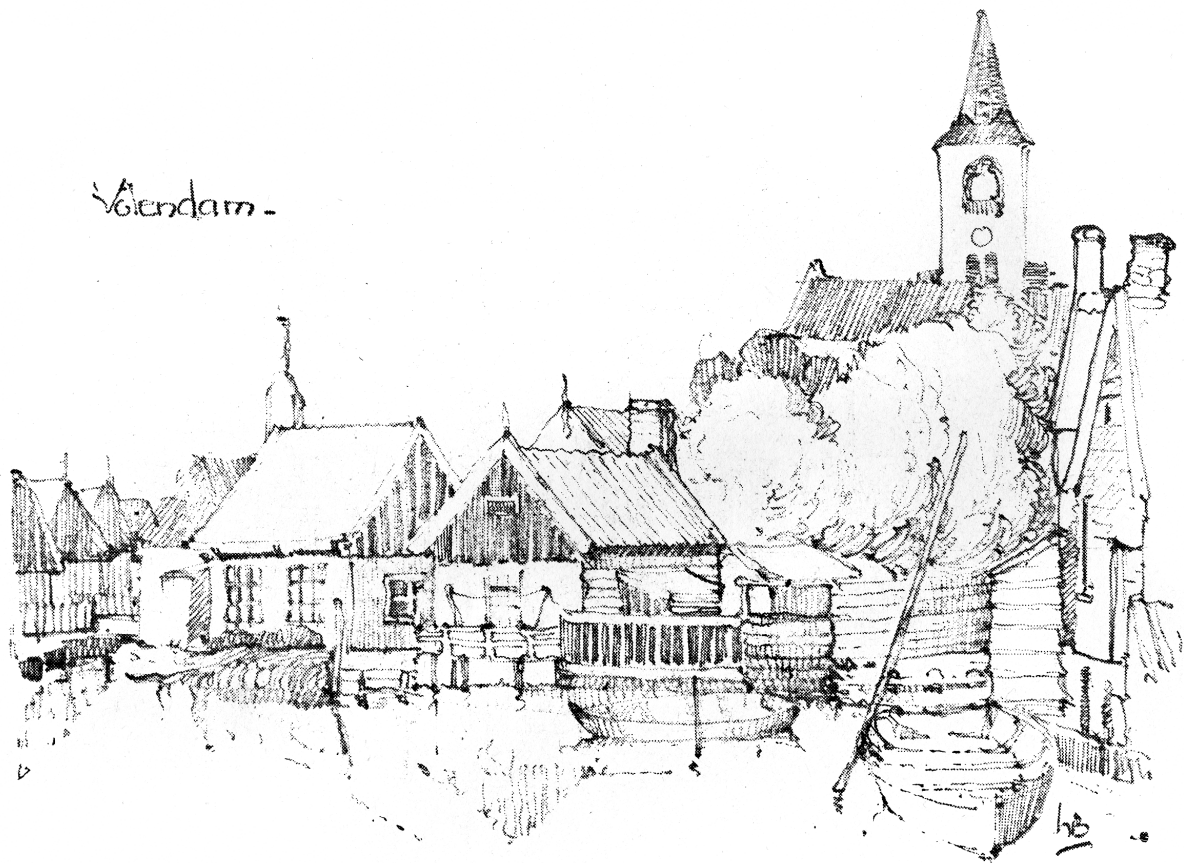
Dan verrijst heel op den achtergrond Amsterdam, waarvan behalve geweldige rookmassa's er boven, niet zoo heel veel te zien is.

We zijn thans ook op het diepste deel van ons tochtje gekomen. Stel U de groote wijde plas niet te diep voor, lezer. De meerbodem is maar pl.m. 3 M. onder de oppervlate, terwijl de grootste diepte pl.m. 6 à 7 M., zich ten Westen van Urk bevindt. Ge vaart eigenlijk over ondergelopen land, dat vele eeuwen geleden door den Zeewolf aan ons land is ontruikt.

We varen door: links ziet ge nu de kust met hoogen zeedijk van Waterland. Tal van dorpjes met torens en boerderijen trekken aan uw oog voorbij en langzamerhand ontwaren uw blikken vooruit ook de meer aanzienlijke plaats Monnikendam.

Zoo langzamerhand verrijst Marken uit de golven. We naderen de N.O. punt van het zeer lage eiland Marken met zijn grooten indrukwekkenden vuurtoren. We varen om het eiland heen en bereiken dan in dertig minuten Volendam. Bij vriezend weer is dit gedeelte der zee al heel spoedig dichtgevroren en geschikt voor schaatsenrijden, sleetjesrijden en varen met de ijsvlet. Dan is 't hier druk, zeer druk zelfs. Maar ook thans kan het druk zijn, als ge 't namelijk treft, dat de Volendammer visschersvloot juist zee kiest.

Al heel spoedig naderen we de havenmond en bewonderen de wijze waarop de stuurman onze boot de zeer nauwe ingang, Volendams haven, binnenloodst. We zetten weldra voet aan wal en bezichtigen de bezienswaardigheden, die we U hier echter niet zullen beschrijven. Een gids voor Marken en Volendam is hier aan boord aanwezig om de passagiers in beide plaatsen rond te leiden.

Direct bij de aanlegplaats van de boot ziet ge het groote, modern ingerichte hotel-restaurant Van Diepen.

De gids leidt U over den dijk met fraaie winkels en het van ouds bekende hotel Spaander met een fraaie schilderijenverzameling.

Ge krijgt ruimschoots gelegenheid om uw portret te laten maken, zelfs in Volendamsch costuum, om snuisterijen te koopen, en ge zorgt op den aangegeven tijd weer aan boord te zijn om binnen het kwartier in de haven van Marken te landen, waar ge weer de boot verlaat om het wel zeer eigenaardige eiland met al zijn merkwaardigheden te bezien.

Dan aanvaarden we den terugtocht. Aan boord is nu veel te bespreken en in omgekeerde orde ook weer te bezichtigen. Tevens kan er de inwendige mensch versterkt worden. Maar al heel gauw ziet ge in de verte weer de haven van vertrek, kenbaar aan de vier hoge radiomasten en den zwaren gashouder.

Ge ziet nu het "Huizen, Holland!" dat U zoo menigmaal in de ooren klonk door uw luidspreker en dat niet alleen een draadlooze omroep bezit voor Nederland, maar dat zijn geluidgolven ook heenwerpt heel de wereld langs naar Nederlandsch Oost- en West-Indië. Als men dit tijdig aanvraagt is de zender te bezichtigen. Nog eens geniet ge nu van het schoon gezicht op de kust van Gooi en Eemland en onder de schetterende muziek van radio of gramfoon bereikt ge weldra weer het uitgangspunt van uw pleiziertochtje.

Muurankers

Bij de inventarisatie van gevelstenen en memoriestenen ('eerste-steen leggingen') kwamen we ook op muurankers. Deze ijzeren staaf-constructies dienen ervoor een gebouw goed in het verband te houden. Op voorgevels van huizen werden ze vaak gebruikt om ornamenten te maken of om een jaartal aan te geven. Het aangegeven jaar kan het bouwjaar van het pand zijn maar ook het jaar van een restauratie. Hierbij zijn er enkele afgebeeld.

Achterbaan 51, jaar 1899
 Voorbaan 28, jaar 1854
 Voorbaan 32, ornament jaar 1712
 Beemsterboerstraat 4, 1665

Overigens nemen wij de muurankers niet op in de inventarisatie van gevelstenen.

De Halte

Hier is een losse steen afgebeeld, die in een gevel of een muur gemetseld geweest is ergens op de Naarderstraat ter hoogte van de Valkeveenselaan of de Meentweg. Op een vooroorlogse kaart van Grun-
 dus, herzien door K. Zeeman is een gebouw 'Halte' aangegeven. Heeft iemand hier meer informatie of een foto van? Dan horen we het graag.

Henk Schipper en Sandra Scholtz

Achterbaan 51, jaar 1899

Voorbaan 28, jaar 1854

Voorbaan 32, ornament jaar 1712

Beemsterboerstraat 4, jaar 1665

Als er wat te vieren valt, even naar uw slijter

Wijnhandel-slijterij

RELATIE-GESCHENKEN

Anno 1936

in 't Hart van Huizen

Achterbaan 36, 1271 TZ
Tel. 035 - 525 33 84

*Verhuur complete mobiele BIERTAP-INSTALLATIE,
glaswerk etc.
Dé adviseur van gastvrije mensen.*

Bunschoten
to B or not to B . . .

Havenstraat 13, 1271 AB Huizen. Tel. 035 - 525 35 59
www.bunschoten-herenmode.nl

VOORBAAN 35, 1271 RR
TEL. (035) 525 33 09

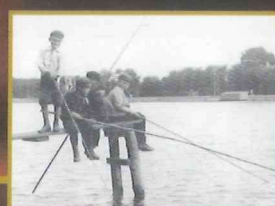
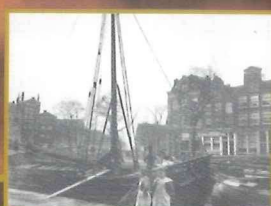
**Uw specialist
in houding en beweging**

Praktijken in Huizen voor:
**Fysiotherapie, Oefentherapie en
Ergotherapie.**

Schaepmanlaan 5,
Hugo de Grootsingel 1,
De Ruyterstraat 7.

www.mtchuizen.com | 035 52 41 389

Het mooiste stukje Amsterdam.

Old Amsterdam®

Gerijpt voor genietters.